

dr. P — opazil, da nam je Bog le! zaprinesel, ker se en pravičen z nami vozi: peljal se je namreč tudi s tem vlakom dr. Giskra v Berno.

Deževalo je še, ko smo v zlatno Prago došli; veliko dijakov je poslance pričakovalo in ko so gosp. dr. Toman-a z veliko černo brado zagledali, je šlo od ust do ust: „Smolka!“ „Smolka!“ ker Slovincov niso pričakovali.

Ne morem popisati, kakošni občutki so naju obdajali, ko sva stopila v ulice mesta, ktero je bilo nekdanj, kakor Moskva, Kiev, Novgorod, Krakova kinč matere Slave, kjer se je toliko zgodovine doveršilo, kjer ti, bravec, dandanašnji vsaki kamen, vsak vogel povestnico in večidel kervavo povestnico pripoveduje. — Ostali smo v gostivnici „pri črnem konju“ in kar naj je precej razveselilo, je to, da so naji oštir, natarji, in kar je še druge garde te baže, po česki nagovorili; ne vem, ali so tako domoljbnji „ultra“, ali so imeli tako oistre nosove, da so Slovane mahoma zavohali.

Proti poldne sva stala kakor zamaknjena na mostu sv. Janeza Nepomuka, ki je zidan čez široko Veltavo. To je čaroviti prozor, prozor, mislim, ki se le dá primerjati s pogledom od ponte Rialto v Benetkah (se vé v drugem obziru); vidi se na eno stran: stara, zgodovinska Praga s črnimi, okajenimi hišami, v sredi: prijetno vabivni, zeleni otoki, in na uni strani molí proti nebu fantastični Hradšín, poslopje nekdanjega kralja Otokarja, Jurja Podjebrada itd.

Šesta ura popoldne se je bližala in treba se je bilo spomniti žalostnega vzroka, zakaj sva Prago obiskala; bil je odmenjeni čas za Šafaříkov pogreb.

Velika množica ljudi je obdajala hišo, kjer je nekdanj dušni velikán Slovanov prebival; nobenemu se ni brala na obrazu navadna radovednost, da bi bil zavoljo prežanja sem prišel; temuč poznala se je množici tuga in žalost, kakor otroci pri smerti starišev čutijo, ker malo časa je, kar so očeta Hanka zagreblji, zdaj spet enega, in ostane samo še hrast českega naroda: oče Palacki. Bog nam ga ohrani še dolgo dolgo časa!

Na dvorišu okoli truge so bili zbrani vsi duhovni (bil je protestant) in stari superintendent Šubert je z ginjenim glasom povedal čertice iz slavnega življenja ranjkega; solze so stopile vsem poslušavcem v oči, ko je žalostno zakliknil: „O majka Slava, zopet si zgubila enega svojih patriarhov; poglej na svoje zapuščene, nesrečne otroke, kako plakajo in tugujejo, cvet za cvetom od slovanskega drevesa odpada! itd. itd. ... Zapeli so mu potem plakajočo pesem in prvi češki tenor Lukes je pel tako milo, tako krasno, kakor le pravi, globoko čutni Slovan more peti, ki vse djanje, vse bitje svojega naroda zapopada in celo neizrekljivo nesrečo svojega naroda v sercu nosi.

Proti sedmim smo se vzdignili in za čope mertvaškega perta so poprijeli na eni strani: Palacki, Rieger, Bravner in Toman (zvedilo se je že v mestu, da je došel), na drugi pa: slavni zgodovinar Jaromir Erben, pesnik Vocel, prof. Tomek in dr. Pražek (marski poslanec); zraven so svetili z bakljami jugoslovanski dijaki (med katerimi slovenska pravnikar gospoda: Kopač in Plušek) in Poljaki, vsi v narodni obleki, okoli pogrebcov pa na obeh straneh Čehi (morebiti kakih 600). Pred trugo so šle vse nižje šole, gimnazije in realke, zad pa na čelu deželni poglavar grof Forgač, vsi češki in nemški pisatelji, žurnalisti, učeni možje in neštevilna množica ljudi (morebiti okoli 40.000), ki je čedalje večja prihajala. Vsa Praga je bila na nogah, vse okna so bile prenapolnjene, iz okinj češkega muzea in drugod so visele črne bandera. Pri tem se je vidilo, da Praga je slovanska; da je do serca žalostna, in ž njo tudi ves slovanski svet.

Došli smo na pokopališče; očenaš smo zmolili, zadnjo mertvaško so mu zapeli in slavni Šafařík je počival v črni zemlji — naj mu bo hladna! — naj mu bo lahka! „Les extrêmes se touchent“ pravi francozki pregovor. Ko

so se Palacki, Rieger in Toman v eni kočii nazaj peljali, jim je od vseh strani tisučerna in tisučerna slava naproti donela. — Kako v Pragi Palackiga in Riegerja častijo, — s kakošno slovesnostjo so našega dr. Toman-a sprejemali (da sem se vedno spominjal: „Nemo propheta in patria“), — kaj sva videla in skusila, vse to drugi pot.

(Dalje prihodnjič.)

O slovensko-nemškem slovníku.

Znano je našim bravcom, da je slavni naš rojak dr. Toman na deželnem zboru pregovoril o izpeljavi testamenta rajnega našega kneza in škofa Wolfa. Enoglasno je deželni zbor odobril predlog Tomanov, in sadaj je na tem, da se doverši rokopis slovensko-nemškega dela in pripravi za natis.

Prečastiti naš slovenski nestor gosp. fajm. Zalokar, kateri že mnogo let zbira besede za tak rečnik, ki je po mislih zvedenih mož, kateri so ga v nekih delih natanko pregledali, velik velik zaklad dosadaj še celo neznanih narodnih besed, odločil je odreči se dosadanje osnove, po kateri so besede po svojem sorodstvu stavljene, in vrediti ga po abecednem redu. Tako bo slovník iz ene strani umaknil se nevarnosti in nepremagljivi težavi v izpeljevanji besed, iz druge strani pa bo zadovoljil tudi željam od mnogih veljavnih mož mu razodetih, da bi se ta važni in veliki rečnik tako po abecednem redu zložil, kakor se rečniki vsi zlagajo. Povemo dalje tudi še to, da bo delo slovenski pisano po izgledu Vukovega srbskega rečnika.

Čeravno je gosp. Zalokar s pripomočjo mnogih rodoljubov nabral že velike zaklade, kolikoršnih težko da kdo drug ima, je vendar gotovo, da mu bo še marsiktera beseda dobro došla, zato vse domorodce lepo prosimo, naj posebno iz Koroškega, Štajerskega, iz Čičarije in iz Istre sploh g. Zalokarju kmali pošljejo, kar imajo, al pa kar bi mogli nabrati, da se dodá, kar še slovníku manjka, in bode tako pomnoženo delo preden v natis gré, mogel gosp. fajmošter še nekterim zvednim možem v pregled izročiti. Le po takem bo mogoče, da se ustanovi pravo narodno delo, o katerem bo mogel ves slovenski narod se radovati. Da je pa ta prošnja temeljita, nas uči primer Grimov, kateri, kakor znamo, od mnogih stotin dobiva zalogo za veliko svoje delo.

Muzične novine.

Slovenske pesmi za čveterospjev, dvospjev, samopev in glasovir. Zložil na Dunaji Davorin Jenko in posvetil presvitlemu gosp. dr. J. J. Strosmajer-u, utemeljitelju akademije jugoslovanske. Cena 1 fl. 50 kr. n. dr.

Zopet snopič dvanajsterih pesem! Mislil bi človek, da nam Slovencom mora jako dobro biti, ker se toliko poje in za petje sklada. Al znano je, da izvir pesem ni le samo veselje, ampak je tudi žalost, in stara resnica je, da vse naše pesmi sekajo bolj na žalostno kot na veselo stran. Kar se pa tiče snopiča pred nami ležečega gosp. Davor. Jenkovega, moramo reči, kolikor se more posneti iz nepopolnega posameznega petja in igranja na glasoviru, da je tu spletena kita najlepšega, izvirnega cvetja. Tako Prešernova „Strunam“, čeravno se nam je priljubil že poprejšni mični napev, globoko sega v serce. — Slišajočemu „Tolažbo“ serce se lahko in persa se mu širijo. — Mirno se počenja „Pobratimija“, pa ko pride do prisega, švigne se visoko, ko da bi prisega imela Boga zvati z nebes za pričo pobratimstva. — Da pa slovenske pesmi izvirajo res bolj iz žalostnega izvira, pokazuje nam pesem „Na grobih“; ona lepo izrazuje, da pade del od nas v zemljo, dokler se drugi neumerljivi povzdigne k nebu. Kakor žalostinka ali elegija se začinja, pa se v odo žalostno preljuje; nije žalost nadvladala. — Izmed vseh pa si bote najberže pot našle v serce naroda: mnogoslavljeni „Naprej“ in pa „Lipa“, ktera je morebiti med vsemi najpevneja. — Toliko o melodijah

Jenkovi pesem, ki si je besede za svoje krasne napeve izposodil od Prešerna, Mirosl. Vilharja, N. M. Špuna, F. Levstika, S. Jenkota, Fr. Cegnarja in dr. Tomana. Kar pa se tiče muzične umetnosti, ktera tudi pri pesmah se presoja, moramo reči, da tudi najostrejša kritika bi jim celó malo očitati imela; gosp. Jenko kaže, da mu je slovnica muzična, kakor naš mojster Rihar generalbass imenuje, od konca do kraja znana. Po vsem tedaj živo želimo, da bitudi Jenkove pesmi pot našle v versto vseh naših pevcov in na klavir vsake verle Slovenke. Dobivajo se menda po vseh bukvarnicah; nad ceno se ne bo menda nihče spodtikoval.

Dopisi.

Iz Dunaja. (*Življenje deržavnih poslancov na Dunaji. Spisal Valt. Zarnik.*) Slavni Yorick ali Sterne v svojem sentimentalnem popotvanju vse popotnike v 10 različnih verst razdeluje; jez pa naše popotnike skoz Beč (kaj nek so drugzega kakor tudi le popotniki?) samo le v dva velika razdelka ločim: v že slavne, častilakomne in za en cilj in konec navdušene, in pa v može, ki sami prav ne vejo, kakšen veter jih je sem zanesel, pa ker so že enkrat tū, le pre-mišljujejo, kako bi si Dunaj od vseh krajev ogledali in ga dostojno vžili. Kako možem vsacega teh dveh kerdel dan preide, hočem tū ob kratkem popisati. Častilakomen je skor gotovo dohtar Bog vé kakih ved in umetnost, ako je bil že leta 1848 poslanec; to njegovo slavo povikšuje; skerb je poprej, da ga je kak časnik naznanil in ga po svetu raztrobil voditelja te ali une stranke in šaljivo zraven pristavil: „bote že vidili: ta zna pa več, kakor hruške peč!“ Lesem pridši je skušal berž ko je mogoče bilo klub organizirati v kaki znani gostivnici na priliko: „pri carici Elizabeti“; zase se je pa na tihem v knjigarno podal in za privatne študije nakupil: katekizem ustavnih pravic iz frankobrodškega in kromeriškega zbora, zgodovino angležko ad Maycaulayta, govore William Pitt-a, Foksa in Lord Brougham-a, ker gersko je že davno pozabil, da bi mogel Demostena v izvirnem jeziku brati. Vernivši se v stanovanje svoje pa nima miru; primeruje oktroirani opravični red z angležkim, belgiškim in severno-amerikanskim, preiskuje ga od konca do kraja, kje bi najdel kako trohico, s katero bi deržavnega ministra do živega všipnil; po noči se brez spanja valja po postelji in komaj enmalo zadremlje, se mu sanja, da ima dolge rakove šipavnici, s kterima sedaj tega sedaj unega ministra stiska. Ko si še le zjutraj hoče enmalo opočiti, že nekdo na vrata poterka. „Le noter!“ se iz postlje oglasi — in pred njim stoji mož z dolgimi lasmi in zarašeno brado, velike komplimente dela, se pripoguje na desno in levo in jeclja počasi začudenemu poslancu, ako bi mu ne hotel skazati neizrekljive sreče — in, in, in — na zadnje se porazumeta, da bi ga rad fotografiral in radovednim Dunajčanom na Graben ali Kohlmarkt (perva mestna terga) postavil. Komaj sta se porazumela, že spet nekdo terka na vrata; „le noter!“ naš mož jezno zakriči — in plešast možicel z očali na nosu v pohabljeni obleki ves skerčen noter prikima, semtertje se vije: „Oprostite! dobro jutro, košamadinar itd. voši, za zdravje poprašuje, kakor da bi bila s slavnim poslancom že zdavnej znana — in, in, in na zadnje pove, da se Feliks Hungershausen piše, da je člen več učenih družb in zdaj biograf slavnega deržavnega zbora, in prosi našega poslancu, naj mu le nektare čertice iz svojega preslavnega življenja blagovoli naznaniti. — Komaj ta dva odpravi, se že deseta ura bliža in z njo — čas seje. Naglo se opravi, pred zerkalom enmalo postoji, mimično z rokami agira in obraz sposobno gerbanči, ako bi bilo treba v zboru ktero čerhniti. — Voz že spodej čaka — drrr! v sejo. — V zbornici hitro svoje slavne prijatle poiše, se na vse kraje smehlja pa tudi do tal priklanja, komur je treba; — današnja seja ni zanimiva, ker gosp. predsednik čisto nič z zvončkom ne binglja; ob pol dvanajstih se konča; al dobili so poslanci tiskani sila važni Mühlfeldovi

predlog — tega premišljuje in duhta in duhta, da še za opoldne ték zgubi. — Pa pustimo za en čas slavnega poslancu in vernimo se k drugi kategoriji: k priprostemu in ponižnemu možku, ki le Dunaj ogleduje. — Ta gre nerad v klub; al, akoravno ni še nikoli tū bil, ga nekako božja previdnost, enaka zvezdi sv. treh kraljev, naravnost v kerčmo k „Pipi“, „Lipi“ ali k „trem krokarjem“ pelja, kjer se čudovito dobro pivo dobiva; — tu sedi celi božji večer okajen od dima svojih aromatičnih smodk, ki jih brez premišljevanja opravičnega reda puha; prišel je namreč na Dunaj s terdnim sklepom ne bev ne mev v zboru čerhniti, ampak po potrebi le vstajati ali sedeti. Zato tudi ponoči terdno brez tug in težav zaspi; rekel bi človek, da je to spanje pravičnega, pri nas na kmetih pa pravijo, da spi, kakor da bi ga ubil. Zjutraj ga komaj dekla z zajterkom zbudi, in hitro — pozno je že — se napravi za ene ure na glacis pred „Šotenthorom“. — Oh kako mu je tū dolgčas! Vroče je; gosp. baron Tinti protokol bere in dr. Hein nove interpelacije premetuje; naš možek pa Mühlfeldov predlog od zgor in dolj ogleduje, čmu mu bi bil, ter ga po starem pregovoru, da vsaka reč čez sedem let prav pride, „sine studio et ira“ v žep vtakne. — Seja je kakor smo že omenili, danes kratka in ker se mu že strašne pajčevine delajo po trebuhu, naš poslanec k „Streitbergerju“ teče, kjer se najbolje kosi. Po kosilu pa počasi čez Graben v kavarno koraka; al sredi pota se ustavi, in tudi jez ž njim, in ogledujeva fotografske podobe zanimivih poslancov. Pa kaj so mi drugi mar! Jez le enega gledam; le v enega sem zamaknjen; kaj ne, ljubi bravec, da precej uganeš, da mojega ljubega starega prijatla gosp. Naceta Kuranda mislim. — Kako možko tu sedi; na obrazu se mu bere njegov pregovor: „Tauschen wir uns nicht!“ (ne motimo se!) in: „Machen wir uns keine Illusionen“ (ne delajmo si praznih misli). S temi besedami je on pretekle leta skoraj vsak uvodni artikel svoje „Ostdeutsche Pošte“ začenal. Ljudje so si glave ubijali, kaj nek s tem misli; niso ga zapopadli. Al on je dobro vedil, kaj piše, kajti dandanašnji se vsi Dunajčanje čudijo, samo on ne, da v deržavnem zboru sedi, in tako je pokazal, da si ni iluzij delal. Med drugimi zaslugami za nemški jezik je tudi najdel rafiniran diplomatičen izraz: „Abgefeimter Fallstrick“, kterega razun rafiniranih diplomatov nihče ne razume; govori se, da je vsled tega grof Hessen-Homburški enako francozkemu kralju Ludoviku XIV. svojim poslancom ukazal le nemški jezik v diplomatičnih opravih rabiti. Kaj Nacetu pomagajo vsi njegovi glasoviti „amendements“, ker le „Abgefeimter Fallstrick“ mu slavo za večne čase zagotavlja! — In ko Naceta tako ogledujem, le enega zraven njega pogrešam, da bi bil par dioskurov; verjemi mi, dragi bravec, da se mi milo stori, ako pomislim, da tebi zdavnej znanega, slovenskega protektorja, Augusta Canga, glavnega vodja in gospodarja časnika „Presse“ tukaj manjka. Preljubi August, verjemi mi, da bi ti tvoj sedež na levi pred Schotten-thor-om prav iz serca privošil; zaslužil si ga, kakor malokdo; zakaj še skor bolj kakor sicer pri levičnikih se dobi pri tebi: „Gleiches Recht für Alle“. (Prih. dalje).

Na Dunaji 5. julija. — 64 učencov slovenskega rodú na tukajšnjem vseučilišču je v včeranjem listu „Ost und West“ priobčilo možk odgovor deržavnemu poslancu gosp. K. Deschmann-u, v katerem slovesno protestirajo zoper to, kar je govoril v deržavnem zboru 27. junija zagovarjaje sedanjo sistemo gledé učnega jezika v srednjih in višjih šolah. Ker se je gosp. Deschmann v tem govoru nanašal na slovenske učence, je bila po vsem njih dolžnost, zaverniti napačne podverzke; zato pravijo med drugimi ostrimi, pa skozi in skozi resničnimi besedami, to-le: „Mi slovenski mladenči čislamo sicer Vaše besede, ki ste jih izustili v zboru, rekši, „da je naša mladež navdana pravega, čistega hrepenenja po učenosti“; al Bog nas obvari take ukaželjnosti, ki se ima opirati na to, da zatajimo in pokončamo svojo narodnost, in to hočete Vi, ker